

Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica

Správa Chránenej krajinnej oblasti Ponitrie

Iný dokument manažmentu chránených území a druhov - pre biotopy európskeho významu v rámci území sústavy Natura 2000 v SKUEV0877 Malý Bahorec a SKUEV4035 Ladické lúky na obdobie 2025 – 2034

august 2025

Obsah

Úvod.....	3
1. Projektové územie.....	4
1.1. SKUEV0877 Malý Bahorec.....	4
1.2. SKUEV4035 Ladické lúky.....	4
2. Biotopy a druhy európskeho významu.....	5
2.1. Hodnotenie stavu biotopu Tr 2 Subpanónske travinno-bylinné porasty (* 6240) ako predmetu ochrany v ÚEV Malý Bahorec	5
2.2. Hodnotenie stavu biotopu Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510) ako predmetu ochrany v ÚEV Ladické lúky.....	6
3. Problémy v projektovom území.....	8
3.1. Prehľad vplyvov a ohrození v ÚEV Malý Bahorec	8
3.2. Prehľad vplyvov a ohrození v ÚEV Ladické lúky	9
4. Navrhované riešenia.....	9
5. Navrhované opatrenia.....	10
6. Cieľový stav biotopov a druhov.....	12
7. Informácia o zapojení vlastníkov, správcov alebo nájomcov dotknutých pozemkov.....	12
8. Ďalšie relevantné informácie.....	12
9. Spracovávateľ.....	13
10. Prílohy.....	13

Úvod

Iné dokumenty manažmentu chránených území a druhov¹ (ďalej len „iné dokumenty manažmentu“), boli určené pre aktivity v rámci opatrenia 2.7.1 Programu Slovensko² (P SK), resp. z iného programu financovaného z fondov Európskej únie (EÚ), ako alternatíva k dokumentácii ochrany prírody a krajiny vypracovanej a schválenej podľa platných právnych predpisov v oblasti ochrany prírody a krajiny³. Iné dokumenty manažmentu sú určené napr. pre prípady, kedy nie je možné alebo nie je účelné vypracovať program starostlivosti, resp. program záchrany pre celé územie, ale v chránenom území je potrebné v určitých lokalitách realizovať opatrenia pre druhy a biotopy európskeho významu na dosiahnutie ich priaznivého stavu a/alebo na zachovanie existujúceho stavu týchto biotopov a druhov európskeho významu. Rovnako sú iné dokumenty manažmentu určené aj pre prípady, ak sa vyžaduje alebo je plánovaná aktualizácia schváleného programu starostlivosti alebo programu záchrany, avšak aj v čase do jej schválenia je potrebné realizovať opatrenia pre druhy a biotopy. V prípade biotopov a druhov európskeho významu sa ukazuje využitie iných dokumentov manažmentu aj pri tvorbe národného plánu obnovy prírody, ktorého povinnosť vypracovania vyplýva z nariadenia o obnove prírody⁴.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR), Správa Chránenej krajinskej oblasti Ponitrie (ďalej len „Správa CHKO Ponitrie“) vypracovala iný dokument manažmentu z dôvodu zatiaľ neschválených programov starostlivosti o dve územia európskeho významu (ÚEV) - SKUEV0877 Malý Bahorec a SKUEV4035 Ladické lúky. Predkladaný materiál je spracovaný na obdobie 10 rokov a predpokladá využitie prostriedkov z P SK, prípadne iných zdrojov financovania z EÚ fondov a na zabezpečenie udržateľnosti po skončení projektu. Územie, pre ktoré bol vypracovaný iný dokument manažmentu (ďalej len „projektové územie“), pozostáva z časti ÚEV Malý Bahorec s výmerou **2,26 ha** (výmera celého ÚEV je 6,00 ha) a celého ÚEV Ladické lúky **1,83 ha**.

Cieľom predkladaného dokumentu je zachovanie stavu biotopov európskeho významu v projektovom území. Ciele ochrany pre predmety ochrany vyššie uvedených území boli spracované v zmysle smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení⁵ a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/EHS o ochrane voľne žijúceho vtáctva v platnom znení⁶, resp. oznámenia Európskej komisie (EK) týkajúceho sa cieľov ochrany a následných bilaterálnych rokovaní EK so Slovenskou republikou.

Predmetom ochrany v ÚEV Malý Bahorec je prioritný biotop európskeho významu Tr 2 Subpanónske travinno-bylinné porasty (* 6240), predmetom ochrany ÚEV Ladické lúky je biotop európskeho významu Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), ktorých stav je potrebné zachovať prostredníctvom vhodných manažmentových opatrení. Opatrenia sú zamerané aj na biotop EV Kr 1

¹ Iné dokumenty manažmentu k P SK <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/ine-dokumenty-manazmentu-k-programu-slovensko>

² <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2022/05/Program-Slovensko-vlastny-material.pdf>

³ menovite dokumentov starostlivosti, ktorými sú v rámci aktivít program starostlivosti a program záchrany o chránené územia a/alebo o chránené druhy rastlín a živočíchov, ako aj zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu

⁴ [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2024/1991 z 24. júna 2024 o obnove prírody a o zmene nariadenia \(EÚ\) 2022/869](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043)

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0147>

Vresoviská (4030), ktorý nie je predmetom ochrany ÚEV Ladické lúky, ale tvorí komplex nelesného biotopu s biotopom Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510).

1. Projektové územie

1.1. SKUEV0877 Malý Bahorec

Projektovým územím je časť ÚEV Malý Bahorec, ktorý sa nachádza v Nitrianskom kraji, v okrese Nitra. Zoznam dotknutých parciel, na ktorých sa plánujú projektové aktivity, je uvedený v tabuľke č. 1.

Celková výmera projektového územia je **2,26 ha**.

Mapa projektového územia so zobrazením hranice ÚEV Malý Bahorec je v prílohe č. 1.

Tabuľka č. 1: Prehľad parciel projektového územia v rámci ÚEV Malý Bahorec

katastrálne územie	parcela CKN	výmera časti parcely (m ²)	druh pozemku
Sokolníky	313/1 - časť	10 443	ostatná plocha
Sokolníky	314/2 - časť	7 771	ostatná plocha
Sokolníky	314/3 - časť	4 404	ostatná plocha

1.2. SKUEV4035 Ladické lúky

Projektovým územím je celé ÚEV Ladické lúky, ktorý sa nachádza v Nitrianskom kraji, v okrese Zlaté Moravce. Zoznam dotknutých parciel, na ktorých sa plánujú projektové aktivity, je uvedený v tabuľke č. 2.

Celková výmera ÚEV, rovnako ako projektového územia, je **1,83 ha**.

Mapa projektového územia so zobrazením hranice ÚEV Ladické lúky je v prílohe č. 2.

Tabuľka č. 2: Prehľad parciel projektového územia ÚEV Ladické lúky

katastrálne územie	parcela CKN	výmera časti parcely (m ²)	druh pozemku
Ladice	6035 - časť	12 300	trvalý trávny porast
Ladice	6037 - časť	3 989	trvalý trávny porast
Ladice	6045 - časť	1 987	trvalý trávny porast

2. Biotopy a druhy európskeho významu

2.1. Hodnotenie stavu biotopu Tr 2 Subpanónske travinno-bylinné porasty (* 6240) ako predmetu ochrany v ÚEV Malý Bahorec

Hodnotenie stavu biotopu v rámci Slovenskej republiky

Predkladaný dokument je v rámci projektového územia zameraný na zachovanie kvality prioritného cieľového biotopu európskeho významu Tr 2 Subpanónske travinno-bylinné porasty (* 6240) v ÚEV Malý Bahorec. Vyskytuje sa tu **jedna z najbohatších populácií chráneného druhu čeľade *Orchidaceae* – vstavača obyčajného (*Anacamptys morio* syn. *Orchis morio*)** v územnej pôsobnosti Správy CHKO Ponitrie. V ÚEV platí 2. stupeň ochrany prírody.

V tabuľke č. 3 uvádzame hodnotenie uvedeného biotopu v rámci Slovenska.

Tabuľka č. 3: Stav biotopu podľa Správy o stave biotopov a druhov európskeho významu v rokoch 2013 – 2018 v Slovenskej republike (Černecký a kol., 2020) v alpskom biogeografickom regióne (ALP) a panónskom biogeografickom regióne (PAN)

Kód biotopu	Názov biotopu	ALP 2013	PAN 2013	ALP 2019	PAN 2019	ALP cieľ	PAN cieľ
* 6240/Tr 2	Subpanónske travinno-bylinné porasty	U1-	U1-	U1x	U1x	↑	↑

Poznámka: FVx = priaznivý a trend stavu je neznámy, U1+ = nepriaznivý – nevyhovujúci, ale zlepšujúci sa, U1= = nepriaznivý – nevyhovujúci, ale stabilný, U1- = nepriaznivý – nevyhovujúci a zhoršujúci sa, U1x = nepriaznivý – nevyhovujúci a trend stavu je neznámy, U2+ = nepriaznivý – zlý, ale zlepšujúci sa, U2= = nepriaznivý – zlý, ale stabilný, U2- = nepriaznivý – zlý a zhoršujúci sa, U2x = nepriaznivý – zlý a trend stavu je neznámy.

↑ druhy a biotopy v nepriaznivom stave v príslušnom biogeografickom regióne, z ktorých 30 % do r. 2030 by malo vykázat zlepšený stav alebo pozitívny trend.

= druhy a biotopy v priaznivom stave, u ktorých by nemalo dôjsť k zhoršeniu trendov a stavu.

prioritný biotop a druh je označený znakom * – biotop, za zachovanie ktorého má EÚ mimoriadnu zodpovednosť.

Hodnotenie stavu biotopu v rámci projektového územia ÚEV Malý Bahorec

V tabuľke č. 4 uvádzame hodnotenie stavu predmetného biotopu v ÚEV Malý Bahorec, ktoré leží v alpskom biogeografickom regióne.

Tabuľka č. 4: Hodnotenie stavu biotopu v rámci ÚEV Malý Bahorec podľa údajov z Komplexného informačného a monitorovacieho systému (KIMS) ŠOP SR

kód biotopu	názov biotopu	stav biotopu	cieľ ochrany v území	priorita
* 6240/Tr 2	Subpanónske travinno-bylinné porasty	priaznivý	zachovanie stavu	stredná

Tr 2 Subpanónske travinno-bylinné porasty (* 6240)

ÚEV bolo vyhlásené za účelom zachovania predmetu ochrany biotopu .V roku 2023 boli vypracované ciele ochrany – zachovanie biotopu v ÚEV Malý Bahorec na minimálne aktuálne existujúcej výmere 2 ha a súčasne s nasledovnými merateľnými cieľmi:

- zastúpenie charakteristických druhov: *Acetosella vulgaris*, *Achillea collina*, *Achillea nobilis*, *Anthoxanthum odoratum*, *Asperula cynanchica*, *Carex caryophyllea*, *Carex humilis*, *Carex supina*, *Carex praececox*, *Dianthus pontederiae*, *Cruciata pedemontana*, *Festuca rupicola*, *Festuca valesiaca*, *Chondrilla juncea*, *Jasione montana*, *Koeleria macrantha*, *Linaria genistifolia*, *Linum tenuifolium*, *Luzula campestris*, *Medicago falcata*, *Medicago minima*, *Medicago monspeliaca*, *Melica ciliata*, ***Orchis morio***, *Phleum phleoides*, *Pilosella bauginii*, *Poa angustiflora*, *Poa bulbosa*, *Potentilla arenaria*, *Potentilla argentea*, *Sanguisorba minor*, *Scabiosa ochroleuca*, *Seseli hippomarathrum*, *Seseli osseum*, *Steris viscaria*, *Stipa capillata*, *Stipa joannis*, *Teucrium chamaedrys*, *Trifolium campestre*; (merateľný ukazovateľ min. 10 druhov/16 m²),
- dosiahnutie minimálneho zastúpenia drevín a krovín v biotope (menej ako 10 % výmery biotopu),
- bez výskytu nepôvodných a invázných nepôvodných druhov v území (=0).

2.2. Hodnotenie stavu biotopu Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510) ako predmetu ochrany v ÚEV Ladické lúky

Hodnotenie stavu biotopu v rámci Slovenskej republiky

Predkladaný dokument je zameraný na zachovanie kvality cieľového biotopu európskeho významu Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), v ktorom sa vyskytujú **populácie chránených druhov rastlín čeľade *Orchidaceae*, kriticky ohrozeného druhu pokrúta jesenného (*Spiranthes spiralis*) a vstavača obyčajného (*Anacamptys morio* syn. *Orchis morio*)**. V ÚEV sa zároveň nachádza aj biotop európskeho významu Kr 1 Vresoviská (4030), ktorý nie je predmetom ochrany v ÚEV. V ÚEV platí 3. stupeň ochrany.

V tabuľke č. 5 uvádzame hodnotenie uvedených biotopov v rámci Slovenska.

Tabuľka č. 5: Stav biotopu podľa Správy o stave biotopov a druhov európskeho významu v rokoch 2013 – 2018 v Slovenskej republike (Černecký a kol., 2020) v ALP a PAN biogeografickom regióne

Kód biotopu	Názov biotopu	ALP 2013	PAN 2013	ALP 2019	PAN 2019	ALP cieľ	PAN cieľ
6510/ Lk 1	Nížinné a podhorské kosné lúky	FV _{N/A}	U1=	FV=	U1=	=	↑
4030/ Kr 1	Vresoviská	FV _{N/A}	FV=	FV _{N/A}	FV=	=	=

Hodnotenie stavu biotopov v rámci projektového územia ÚEV Ladické lúky

V tabuľke č. 6 uvádzame hodnotenie stavu predmetných biotopov v rámci ÚEV Ladické lúky, ktoré leží na prelome alpsko-panónskeho biogeografického regiónu.

Tabuľka č. 6: Hodnotenie stavu biotopov v rámci ÚEV Ladické lúky podľa údajov z KIMS ŠOP SR

kód biotopu	názov biotopu	stav biotopu/druhu v území	cieľ ochrany v území	priorita
6510/ Lk 1	Nížinné a podhorské kosné lúky	priaznivý	zachovanie stavu	stredná
4030/ Kr 1	Vresoviská	nepriaznivý	zlepšenie stavu	vysoká

Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510)

ÚEV bolo vyhlásené za účelom zachovania predmetu ochrany (uvedeného biotopu). V roku 2023 boli vypracované ciele ochrany - zachovanie biotopu v ÚEV Ladické lúky na minimálne aktuálne existujúcej výmere 0,80 ha a súčasne s nasledovnými merateľnými cieľmi:

- Zastúpenie charakteristických druhov: *Acetosa pratensis*, *Acetosella vulgaris*, *Agrimonia eupatoria*, *Agrostis capillaris*, *Achillea millefolium*, *Alchemilla* sp., *Antoxanthum odoratum*, *Arrhenatherum elatius*, *Briza media*, *Campanula patula*, *Carex hirta*, *Carex pallescens*, *Carex tomentosa*, *Carlina acaulis*, *Carum carvi*, *Cerastium holosteoides*, *Colchicum autumnale*, *Colymbada scabiosa*, *Crepis biennis*, *Cruciata glabra*, *Cynosurus cristatus*, *Dactylis glomerata*, *Daucus carota*, *Deschampsia cespitosa*, *Equisetum arvense*, *Festuca pratensis*, *Festuca rubra*, *Festuca rupicola*, *Filipendula vulgaris*, *Fragaria viridis*, *Galium mollugo* agg., *Galium verum*, *Hypericum maculatum*, *Hypericum perforatum*, *Jacea phrygia* agg., *Jacea pratensis*, *Knautia arvensis*, *Lathyrus pratensis*, *Leontodon hispidus*, *Leontodon autumnalis*, *Leucanthemum vulgare*, *Linum catharticum*, *Lotus corniculatus*, *Luzula campestris*, *Lychnis flos - cuculi*, *Medicago lupulina*, *Myosotis arvensis*, *Origanum vulgare*, *Pastinaca sativa*, *Phleum pratense*, *Pilosella officinarum*, *Pimpinella major*, *Pimpinella saxifraga*, *Plantago lanceolata*, *Plantago media*, *Poa pratensis*, *Polygala vulgaris*, *Potentilla argentea*, *Potentilla erecta*, *Potentilla reptans*, *Prunella vulgaris*, *Ranunculus acris*, *Ranunculus polyanthemus*, *Ranunculus repens*, *Rhinanthus minor*, *Salvia pratensis*, *Sanguisorba minor*, *Securigera varia*, *Silene vulgaris*, *Stellaria graminea*, *Taraxacum officinale*, *Thymus pulegioides*, *Tithymalus cyparissias*, *Tragopogon orientalis*, *Trifolium montanum*, *Trifolium pratense*, *Trifolium repens*, *Trisetum flavescens*, *Veronica chamaedrys*, *Vicia cracca*, *Vicia sepium* (merateľný ukazovateľ min. 15 druhov/16 m²),
- dosiahnutie minimálneho zastúpenia drevín a krovín v biotope (menej ako 30 % výmery biotopu),
- minimálne zastúpenie nepôvodných a sukcesných druhov *Calamagrostis epigejos*, *Solidago canadensis*, *Solidago gigantea*, *Stenactis annua*; menej ako 15 % nepôvodných a menej ako 1 % invázných nepôvodných druhov.

Kr 1 Vresoviská (4030)

Biotop vresovisk sa v ÚEV Ladické lúky vyskytuje v mozaike vo forme malých plôch v komplexe s biotopom kosných lúk 6510, nevytvára súvislú plochu na lokalite. Cieľom je zachovať druhovú rozmanitosť v území, čo zabezpečí práve mozaika biotopov. Pre biotop vresovisk sú vhodné rovnaké manažmentové opatrenia, ako sú navrhované pre biotop 6510 na lokalite (pastva, odstraňovanie náletových drevín). Vresoviská sú druhovo chudobné s typickou dominanciou vresu - *Calluna vulgaris*, ostatné väčšinou acidofilné druhy sú zastúpené s malou početnosťou, napr. *Acetosa pratensis*, *Acetosella vulgaris*, *Avenella flexuosa*, *Genista pilosa*, *Hypericum perforatum*, *Luzula campestris*, *Pilosella officinarum*, a iné.

V prípade vresovisk je cieľom zachovanie a zlepšenie stavu biotopu na minimálne aktuálne existujúcej výmere 0,34 ha s minimálnym zastúpením drevín (do 20 %, nie však náletových drevín, ale skôr solitérnych drevín, najmä dubov).

3. Problémy v projektovom území

3.1. Prehľad vplyvov a ohrození v ÚEV Malý Bahorec

Tabuľka č. 7: Prehľad niektorých možných vplyvov a ohrození, ktoré môžu negatívne ovplyvňovať predmetný biotop v projektovom území podľa prílohy č. 2

Kód vplyvu / ohrozenia	Popis vplyvu/ohrozenia	Pôvodný kód
A03.02	neintenzívne kosenie	
A10.01	odstránenie živých plotov, krovín a mladiny	151
D01.01	chodníky, poľné cesty, cyklotrasy	501
K02.01	sukcesia	
K02.02	akumulácia organického materiálu	951

Problémy v projektovom území:

- ÚEV Malý Bahorec predstavuje fragment biotopu Subpanónske travinno-bylinné porasty v rámci intenzívne poľnohospodársky využívanej krajiny.
- Na lokalitu vedie účelová komunikácia pre účely obsluhy technického zariadenia (vodojemu) v tesnej blízkosti ÚEV.
- Účelová komunikácia je ľahko prístupná a z cestnej komunikácie. Na časti lokality „Malý Bahorec – dolný lom“ boli zaznamenané cestičky a malé úpravy terénu – pravdepodobne z dôvodu využívania tejto plochy na cyklokros (aktivita s nízkou intenzitou).
- Manažment vykonaný v posledných rokoch – nebol vykonaný celoplošne na celom území.
- Riziko sukcesie je stredne vysoké.
- Šírenie agátu bieleho (*Robinia pseudoacacia*).
- V najvyššej časti - ohnisko – pravidelne je odstraňované zamestnancami Správy CHKO Ponitrie, napriek tomu je tam každoročne obnovované návštevníkmi.

- Sucho vo vegetačnom období – masívne šírenie mrvky myšej (*Vulpia myuros*) v najsuchších a najexponovanejších častiach lokality zaznamenané v roku 2025. V tejto časti sa nachádza aj spomínané ohnisko – riziko požiaru v suchom počasí.
- Stav biotopu – na častiach, kde v posledných rokoch prebiehal manažment – priaznivý stav. V ostatných častiach prebieha sukcesia a hromadí sa biomasa.

3.2. Prehľad vplyvov a ohrození v ÚEV Ladické lúky

Tabuľka č. 8: Prehľad niektorých možných vplyvov a ohrození, ktoré môžu negatívne ovplyvňovať predmetné biotopy v projektovom území podľa prílohy č. 2

Kód vplyvu / ohrozenia	Popis vplyvu/ohrozenia	Pôvodný kód
A03.02	neintenzívne kosenie	
A04.02.02	neintenzívne pasenie - ovce	
A10.01	odstránenie živých plotov, krovín a mladiny	151
D01.01	chodníky, poľné cesty, cyklotrasy	501
K02.01	sukcesia	
K02.02	akumulácia organického materiálu	951

Problémy v projektovom území:

- Cez lokalitu vedie štrková účelová komunikácia, ktorá slúži na obsluhu technickej stavby – elektroenergetického zariadenia, ktoré sa nachádza na susediacom pozemku.
- Stav biotopu na častiach, kde v posledných rokoch prebiehala neintenzívna pastva je priaznivý. V ostatných častiach prebieha sukcesia a hromadí sa biomasa.

4. Navrhované riešenia

Obidve lokality zahŕňajú tri nelesné biotopy európskeho významu, ktoré si vyžadujú zachovanie priaznivého stavu vykonávaním praktického manažmentu, odôvodniac aj tým, že aktuálny stav bol dosiahnutý práve obhospodarovaním daných plôch kosením alebo pasením. Na miestach s absenciou výkonu praktického manažmentu dochádza k presadzovaniu vplyvu sekundárnej sukcesie, k akumulácii organického materiálu – biomasy, a k premene drevinového zloženia na úkor chránených až kriticky ohrozených druhov čeľade *Orchidaceae*.

Stavu biotopu neprospieva ani spontánne rozširovanie invázných nepôvodných druhov, ktoré sa práve na takýchto plochách pri režime bez manažmentu dokážu ľahko presadiť. Prevenciou prítomnosti invázných nepôvodných druhov sú manažmentové opatrenia (kosenie, pasenie). V prípade zistenia ich výskytu v rámci ÚEV bude Správa CHKO Ponitrie postupovať v súlade s vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 485/2023 Z. z., ktorou sa mení vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov.

Udržiavací praktický manažment lúčnych biotopov v projektovom území je teda dôležité vykonávať z nasledovných dôvodov:

- Udržiavanie biodiverzity,
- Zachovanie chránených druhov,
- Potláčanie sekundárnej sukcesie,
- Prevencia pred rozširovaním inváznych nepôvodných druhov.

Nevyhnutnou súčasťou prevencie pred potenciálnym poškodením biotopu antropickou činnosťou je aj výkon kontrol daných lokalít strážou prírody.

Ciele budú dosiahnuté nižšie uvedenými skupinami opatrení, ktoré sú plánované na pozemkoch v projektovom území počas rokov 2025-2034. Zdrojom financovania opatrení bude aktuálny P SK alebo iný program financovaný z fondov EÚ, prípadne iné dostupné finančné zdroje.

Pre potreby tohto dokumentu, bola zohľadnená dokumentácia ochrany prírody a krajiny *Zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu*⁷.

Predpokladá sa, že opatrenia budú vykonávané na základe zmluvného vzťahu s kvalifikovanými dodávateľskými subjektami, prípadne vo vlastnej réžii nájomcom pozemkov, ktorým je ŠOP SR.

5. Navrhované opatrenia

V projektovom území sú naplánované nasledovné opatrenia, ktorých úlohou je prispieť k riešeniu identifikovaných problémov a tým prispieť k zachovaniu cieľového stavu biotopov európskeho významu Tr 2 Subpanónske trávno-bylinné porasty (* 6240), Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510) a Kr 1 Vresoviská (4030).

Hlavné opatrenia

Manažment trávno-bylinných biotopov a vresovísk

Vecne a časovo vhodne nastavené:

- kosenie trávnych porastov s následným odstránením biomasy minimálne 1-krát ročne,
- pasenie,
- odstraňovanie náletových drevín sekundárnej sukcesie (agát, trnka, ruža šípová, hloh, a pod.) pričom budú ponechané vzrastlé stromy,
- ošetrovanie vypílených drevín herbicídmi z dôvodu zabránenia ich zmladeniu (agát), prípadne iný postup opatrenia proti nepôvodným druhom v súlade s platnou legislatívou.

⁷ <https://www.minzp.sk/files/sekcia-ochranyprirodyakrajiny/natura2000/zasady-starostlivosti-2022.pdf>

Najvhodnejším typom starostlivosti o biotop (* 6240) je extenzívna pastva oviec alebo kôz v zaťažení 0,3 – 0,6 DJ/ha. Z dôvodu výskytu vstavača obyčajného (*Anacamptys morio* syn. *Orchis morio*) je vhodný posun pastvy (na miestach výskytu vstavača obyčajného) na neskoršie obdobie, od konca mája. Ako alternatívny typ starostlivosti o biotop (* 6240) v ÚEV Malý Bahorec, v prípade že nebude možné na lokalite realizovať pastvu, je kosenie 1-krát ročne, pokosenú a vysušenú biomasu je potrebné z plochy odviezť.

Z dôvodu výskytu kriticky ohrozeného európsky významného druhu pokruta jesenného (*Spiranthes spiralis*) v ÚEV Ladické lúky, ktorému pastva oviec zaisťuje vhodné existenčné podmienky, uprednostňujeme aj tu ako vhodnejší spôsob starostlivosti o biotop extenzívne pasenie oviec s pokosením nedopaskov (nespasených častí plôch trvalého trávneho porastu). V prípade, že nebude možné zabezpečiť pastvu, je vhodným manažmentom kosenie 1- až 2-krát ročne od júna do polovice augusta s následným vysušením a odvozom biomasy. Extenzívna pastva hospodárskymi zvieratami je vhodným manažmentom aj pre vresoviská (ÚEV Ladické lúky).

V oboch ÚEV je potrebné odstraňovanie náletových drevín sekundárnej sukcesie (agát, trnka, ruža šípová, hloh, a pod.) v jesenných až zimných mesiacoch s následným odstránením biomasy, pričom budú ponechané vzrastlé stromy. V prípade agátu je potrebné ošetrovanie rezných rán vypílených drevín herbicídmi z dôvodu zabránenia ich následnému zmladeniu prípadne bude zvolený iný postup proti jeho šíreniu v súlade s platnou legislatívou.⁸

Doplňkové opatrenia

Stráž prírody

Súčasťou opatrenia je aj neustála envirovýchova pre cieľové skupiny verejnosti a výkon stráže prírody ako prevencia pred nelegálnou a neekologickou činnosťou. Súčasťou komplexnosti starostlivosti o dané územie by bolo posilnenie hliadkovej činnosti s uprednostnením edukačného prístupu pred reštrikčnou alebo represnou intervenciou.

Kontrola dodržiavania podmienok ochrany bude zameraná najmä na vjazd motorových vozidiel do územia, vyrušovanie, odchyt a usmrcovanie chránených živočíchov, poškodzovanie a zber chránených rastlín, a pod., ale aj iné možné porušenia ustanovení zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Uvedené opatrenia budú systematicky zabezpečované internými zamestnancami (členmi profesionálnej stráže prírody), ako aj členmi dobrovoľnej stráže prírody. Snaha je prispieť k zlepšeniu kontroly predmetného územia – z hľadiska dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku ochrany prírody a krajiny ako stráž prírody. Predmetné opatrenia budú vykonávané celoročne so zvýšenou frekvenciou počas suchého letného obdobia v čase vyhlásenia zvýšenia nebezpečenstva vzniku požiaru by kontroly automaticky slúžili aj ako protipožiarné hliadky.

⁸ <https://invaznedruhy.soprs.sk/>

6. Cieľový stav biotopov a druhov

Všeobecným, ale aj konkrétnym cieľom ochrany prírody v projektovom území, je zachovať priaznivý stav biotopov, ktorý je vykazovaný exaktnými parametrami v rámci príslušnej metodiky mapovania. Opatrenia v projektovom území majú prispieť tomuto účelu pre tri biotopy európskeho významu:

- Tr 2 Subpanónske travinno-bylinné porasty (* 6240) na výmere **2,26 ha**, ako biotop európskeho významu, ktorý je predmetom ochrany v ÚEV Malý Bahorec,
- Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510) ako biotop európskeho významu, ktorý je predmetom ochrany v ÚEV Ladické lúky a
- Kr 1 Vresoviská (4030), ako biotop európskeho významu, ktorý sa nachádza v ÚEV Ladické lúky, spolu na výmere **1,83 ha**.

7. Informácia o zapojení vlastníkov, správcov alebo nájomcov dotknutých pozemkov

Opatrenia navrhované v projektovom území budú realizované v rámci nelesných pozemkov (trvalé trávne porasty, ostatné plochy), na základe nájomného vzťahu ŠOP SR s obcou Drienčany. Nájomné zmluvy sú aktuálne v štádiu uzatvárania.

O zámere, plánovaných aktivitách a opatreniach v rámci pripravovaného projektu na dotknutých nelesných pozemkoch sú obec Malý Bahorec a obec Ladice ako vlastníci pozemkov informované.

8. Ďalšie relevantné informácie

Predkladaný dokument bude podkladom pre dopracovanie programov starostlivosti o SKUEV0877 Malý Bahorec a SKUEV4035 Ladické lúky. Rovnako bude využitý pri návrhu opatrení v národnom pláne obnovy prírody.

Použitá literatúra:

- POLÁK, P., SAXA, A., (eds.). 2005. *Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu*. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 s.
- Prioritný akčný rámec financovania Natura 2000 v Slovenskej republike pre EÚ programové obdobie 2021-2027 <https://www.minzp.sk/natura2000/priorityny-akcny-ramec-financovania-natura-2000-slovenskej-republike>
- STANOVÁ, V., VALACHOVIČ, M., (eds.). 2002. Katalóg Biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 pp.
- Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/451/20240101>
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2021/170/20230101.html>

- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/543/20221201.html>
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 485/2023 Z. z., ktorou sa mení vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/485/20240101>
- *Zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu* (ŠOP SR, Banská Bystrica, marec 2022), 192 pp. <https://www.minzp.sk/files/sekcia-ochranyprirodyakrajiny/natura2000/zasady-starostlivosti-2022.pdf>
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1991 z 24. júna 2024 o obnove prírody a o zmene nariadenia (EÚ) 2022/869 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32024R1991>
- Černecký, J., Čuláková, J., Ďuricová, V., Saxa, A., Andráš, P., Ulrych, L., Šuvada, R., Galvánková, J., Lešová, A., Havranová, I. 2020: *Správa o stave biotopov a druhov európskeho významu za obdobie rokov 2013 – 2018 v Slovenskej republike*. Banská Bystrica: ŠOP SR, 109 pp, ISBN 978- 80-8184-076-0.I
- Komplexný informačný a monitorovací systém ŠOP SR <https://www.biomonitoring.sk/>

9. Spracovávateľ

Iný dokument manažmentu spracovali odborní zamestnanci riaditeľstva ŠOP SR a odborní zamestnanci ŠOP SR - Správy Chránenej krajinej oblasti Ponitrie.

10. Prílohy

Zoznam príloh:

Príloha č. 1: Mapa projektového územia SKUEV0877 Malý Bahorec .

Príloha č. 2: Mapa projektového územia SKUEV4035 Ladické lúky.

Príloha č. 1

Príloha č. 2

